

Economie en experiment

-Bioscoopkaartje kwijt?-

Inleiding

Mensen zijn gevoelig voor de manier waarop iets gezegd wordt, of de context waarbinnen iets gebeurt. Soms kan men kiezen uit twee exact dezelfde situaties en toch een voorkeur hebben voor één van de twee scenario's. Of zich heel anders gedragen in twee dezelfde situaties. De Nobelprijswinnaar Kahneman heeft samen met de Psycholoog Tversky veel experimenten over dit onderwerp uitgevoerd (zie bijvoorbeeld www.skepsis.nl/valkuilen.html).

Doel

De proef laat zien dat veel mensen in exact dezelfde situaties toch een voorkeur hebben voor één van de twee scenario's.

Theorie

Bekend is het experiment waarin mensen de volgende situatie voorgelegd krijgen.

“Voor tien Euro koopt u een bioscoopkaartje, maar voordat u daadwerkelijk de zaal in loopt, verliest u het kaartje. De portier laat u niet door. Koopt u een nieuw kaartje? Deze situatie wordt vergeleken met een andere: u wilt een bioscoopkaartje kopen en merkt tot uw grote schrik bij de kassa dat u onderweg een tientje bent verloren, want er zit minder geld in uw portemonnee. Koopt u dat kaartje alsnog? Opmerkelijk was dat de meeste mensen weigerden een tweede kaartje te kopen (nadat ze het eerste kaartje verloren hadden), terwijl ze wel een kaartje kochten toen ze minder geld hadden dan verwacht. In deze situatie herkenden de mensen geen verband tussen het verlies van het tientje en de aanschaf van een kaartje. Opmerkelijk - want het financiële verlies is in beide gevallen even groot. Waarom reageren mensen in 'vergelijkbare' situaties anders? Wat is de logica en rationaliteit achter deze beslissingen? ¹

Uitvoering

Veiligheid

Wageningen University aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade die voortvloeit uit het verrichten van dit experiment buiten de campus van Wageningen University.

---

¹ <http://cwis.kub.nl/festival/quovadis/thema.htm>

Economie en experiment

-Bioscoopkaartje kwijt?- ---

Beschrijving

Dit experiment kan ook door jou uitgevoerd worden.

Je kunt bijvoorbeeld kijken of er een verschil is tussen het gedrag van vmbo of vwo scholieren.

Je legt aan een gekozen proefpersoon de volgende keuzes om beurten voor:

“Voor tien Euro koopt u een bioscoopkaartje, maar voordat u daadwerkelijk de zaal inloopt, verliest u het kaartje. De portier laat u niet door. Koopt u een nieuw kaartje?”

Ja

Nee

“U wilt een bioscoopkaartje kopen en merkt tot uw grote schrik bij de kassa dat u onderweg een tientje bent verloren, want er zit minder geld in uw portemonnee. Koopt u dat kaartje alsnog?”

Ja

Nee

Herhaal dit met alle proefpersonen, zorg dat je goed noteert wat de uitkomsten zijn van elke proefpersoon, dit heb je later nog nodig voor je uitwerkingen.

Resultaten

Stel je hebt 50 personen aan de proef deel laten nemen en je wilt nu (statistisch) bepalen of er een verschil in gedrag is tussen vwo en vmbo scholieren.

Je had bijvoorbeeld 25 vwo scholieren, van wie 20 een verschillende keuze maakten (80%) en je had 25 vmbo scholieren, van wie 10 een verschillende keuze maakten (40%). Is er dan een statistisch verschil tussen de twee groepen? Je kunt dit bepalen door er een statistische toets op los te laten. Overleg met je wiskundedocent welke toets aansluit bij de stof die je al gehad hebt.

Suggesties voor verder onderzoek

Wat is nu de link met economie? De economische theorie gaat er van uit dat mensen consistent zijn in hun keuzes. Of je nu een bankbiljet (tientje) hebt verloren of een bioscoopkaartje ter waarde van een tientje, het zou geen verschil moeten maken voor de keuze die je vervolgens gaat maken (wel of niet een nieuw bioscoopkaartje kopen). Maar mensen blijken juist erg gevoelig voor de context en hun keuzegedrag hangt er wel degelijk vanaf. Dus moet de economische theorie zich verder ontwikkelen om hiermee rekening te houden.

Economie en experiment

-Bioscoopkaartje kwijt?- ---

Oriëntatie op vervolgonderwijs

Het onderwerp van dit experiment kom je ook tegen in de volgende opleidingen van Wageningen University:

- Bedrijfs- en consumentenwetenschappen
- Internationale ontwikkelingsstudies

Kijk voor meer informatie op www.wageningenuniversity.nl/studiekiezer.

